

עדכוני פסיקה מועד ספטמבר 2024

ע"א 7300/21 אסרף נ' בובליל (2024)

נושא: עדויות המתועדות בוידאו

עדויות וידאו: בית המשפט אמר שאפשר להשתמש בעדויות וידאו במקרים שבהם עדים לא יכולים להגיע פיזית לבית המשפט.

עדות כזו יכולה לעזור "לשמור על האמת" ולמנוע בעיות במקרים של עדים שאינם זמינים.

משקל עדות הווידאו: למרות שניתן להשתמש בעדויות וידאו, בית המשפט הדגיש שלא צריך לתת להן משקל מיוחד או יתרון על פני עדויות רגילות, במיוחד כאשר מדובר בשאלות עובדתיות.

לא מחליף שמיעת עדים מסורתית: עדויות הווידאו לא מחליפות את השיטה הרגילה שבה שומעים עדים בבית המשפט, אלא הן רק כלי עזר במקרים מסוימים.

עמידה בסטנדרטים: כל שימוש בעדויות וידאו צריך להיות לפי כללים ברורים ופרוצדורות נאותות. בנוסף, הצדדים בתיק תמיד צריכים לקבל הזדמנות להציג ראיות נוספות או לערער על עדות הווידאו.

רע"א 24\942 booking.com.b.v

נושא: סעיף 64 לחוק בתי המשפט ותקנה 16 לתקנות שיפוט בתביעות קטנות – ערעור בהליך של תביעות קטנות

- ערעור על פסק דין:** ככלל, לא ניתן לערער על פסקי דין בתביעות קטנות, אלא במקרים יוצאי דופן. במקרים כאלו, הערעור יוגש רק באישור בית המשפט המחוזי, כלומר יש צורך לבקש רשות לערער.
- מתי ניתן לערער?** רשות לערער תינתן רק כאשר ישנה שאלה משפטית חשובה שמצדיקה דיון נוסף, או כאשר עולה ספק משמעותי לגבי האמת והנכונות של פסק הדין שניתן. השאלה צריכה להיות בעלת חשיבות עקרונית כדי להצדיק ערעור, ולא עניין טכני או פרוצדורלי פשוט.
- השלכות הערעור:** אם אכן ניתן אישור להגיש ערעור, ההליך יועבר לדיון בבית המשפט המחוזי. עם זאת, במידה ולא ניתנת רשות, פסק הדין הסופי נשאר בתוקפו ללא אפשרות לערער נוסף.

רע"א 8851/23 סנונית אפקה בע"מ נ' רון ברים

נושא: ביטול פסק בורות מוסכם

אם בעל דין רוצה לבטל הסכם שקיבל תוקף של פסק דין (למשל בגלל פגם בכריתת ההסכם או בגלל הפרתו), עליו להגיש תביעה לבית המשפט שאישר את ההסכם בתור פסק דין. כלומר, כדי לבטל הסכם כזה יש צורך לפנות לבית המשפט ולבקש את ביטולו במסגרת תביעה משפטית.

לעומת זאת, אם מדובר בהסכם שכל כולו עוסק בבוררות, כלומר המטרה של ההסכם היא לנהל את המחלוקות באמצעות בוררות, ובעל הדין רוצה לבטל את ההסכם כדי להפסיק את הליכי הבוררות, הוא צריך לפעול לפי דיני הבוררות. במקרה כזה, במקום להגיש תביעה, הוא צריך להגיש בקשה בכתב לפי תקנות הבוררות, כמו למשל תקנה 4 לתקנות הבוררות.

רע"א 768/24 נ' אנקונינה

נושא: התערבות בית המשפט בפסק דין על דרך הפשרה

כאשר פסק בוררות ניתן בהסכמת הצדדים, ללא הנמקה ועל דרך הפשרה (לפי סעיף 79א לחוק בתי המשפט), בית המשפט נוטה שלא להתערב בתוצאות שהבורר קבע. הוא לא ייכנס לנעליו של הבורר אלא במקרים חריגים בלבד. בית המשפט עשוי לתקן או להשלים את פסק הבוררות רק אם זה אפשרי בצורה פשוטה וברורה, כמו כאשר ניתן להבין מה הסכמת הצדדים מהו התיקון או ההשלמה הנדרשים.

עם זאת, אם הבורר לא הכריע באחד הנושאים שעליו היה להכריע, ובגלל זה יש צורך בהשלמה, בית המשפט לא יתערב כי השלמה כזו לא נחשבת לפעולה פשוטה.

לגבי פסקי דין שניתנים על דרך הפשרה, בית המשפט שלרעור מתערב רק במקרים מאוד מיוחדים. ובפסק בוררות שניתן בדרך של פשרה, מידת ההתערבות אף קטנה יותר, כמו שנקבע בפסק דין נוריאלי.

אם צד לבוררות לא ידע על קיומה של עילה לפסילת הבורר אך יכול היה לברר את קיומה בבדיקה פשוטה, הוא יהיה מנוע מלהעלות את טענת הפסילה לאחר שהבוררות החלה וניתנה הסכמתו למינוי הבורר

ע"א 2547/23 אופיר טקסטיל נ' (2023) Broklinien Inc Delaware co

נושא: תקנות 29 ו-167 168 לתקסד"א - סמכות בינלאומית

כאשר מגישים כתב תביעה לאדם או חברה שנמצאים מחוץ לישראל, התובע צריך להוכיח שישראל היא המקום המתאים לנהל את התביעה. כלומר, האחריות עליו להראות שישראל היא הפורום הנכון.

לעומת זאת, אם כתב התביעה מוגש בתוך ישראל, וההמצאה נעשתה כראוי, אז הנתבע הוא זה שצריך להוכיח שישראל היא לא המקום המתאים לדון בתביעה. כלומר, הנתבע צריך להראות שיש פורום אחר שבו עדיף לנהל את המשפט.

רע"א 8289/23 נסאר נ' עאסלה

נושא: העברת הדיון בשל חוסר סמכות; סמכות בינלאומית

אם בית משפט מגלה שהוא לא מוסמך לדון בתיק מסוים בגלל חוסר סמכות מקומית או עניינית, הוא יכול להעביר את התיק לבית משפט אחר שכן מוסמך. ברגע שהתיק הועבר, בית המשפט שקיבל את התיק לא יכול להעבירו שוב (כפי שנקבע בסעיף 79 לחוק בתי המשפט).

לסיכום, העברת תיק מבית משפט אחד לאחר בשל חוסר סמכות מקומית או עניינית לא מונעת מבית המשפט שקיבל את התיק לדון בשאלות הנוגעות לסמכות בינלאומית או לשאלה אם ישראל היא הפורום המתאים לדיון בתיק.

בר"מ 6501/23 טריא פי 2 פי נ' גנסי (2024)

רע"א 8591/23 פיוצ'ר ממורי נ' חבאני (2024)

נושא: תקנה 2 לתקנות תובענות ייצוגיות – סדרי הדין בבקשה לאישור תובענה ייצוגית

כאשר מגישים בקשה לאישור תובענה ייצוגית, היא חייבת לכלול את כל העובדות והראיות הדרושות כדי לעמוד בתנאים לניהול התביעה כייצוגית. אם המבקש רוצה לצרף ראיות נוספות שלא נכללו בבקשה המקורית, הוא צריך לבקש אישור מבית המשפט.

בית המשפט ישקול אם לאפשר זאת על פי קריטריונים כמו: האם הראיה נחוצה, האם הבקשה לצרפה הוגשה בזמן או באיחור, האם זה יפגע בצד השני, כמה זה יכביד על ניהול המשפט, והאם המבקש פועל בתום לב.

עם זאת, המבקש לא צריך אישור לצרף טענות או ראיות חדשות בתגובתו לתשובת המשיב, כל עוד הן נוגעות ישירות לטענות ההגנה שהמשיב העלה. זה נקרא "מבחן המענה הישיר".

ע"א 7771/21 מיטב דש גמל ופנסיה נ' גרינברג (2024)

נושא: סעיפים 18,19 לחוק תובענות ייצוגיות- אישור הסדר פשרה בידי בית המשפט

יש לבצע את תהליך האישור להסדר פשרה בתובענה ייצוגית גם אם ההסדר מושג בשלב הערעור.
סיכום: הסדר פשרה בתובענה ייצוגית חייב לקבל אישור מבית המשפט, לפי הכללים שנקבעו בחוק תובענות ייצוגיות. ההליך הזה נועד להבטיח שההסדר הוא הוגן, סביר ומוצדק. לפי פסק הדין, חובה לקיים את הליך האישור גם אם הפשרה הושגה בשלב הערעור, אלא אם מדובר במקרים חריגים שבהם בית המשפט משתכנע שאין צורך בכך

רע"א 8677/23 אסרף נ' מלול (2024)

נושא: תיקון טעות בהחלטה

בית המשפט יכול לתקן טעות מהותית בהחלטה שלו (לא טעות טכנית או טעות סופר לפי סעיף 81(א)) כל עוד הוא עדיין עוסק בהחלטה, כלומר, כל עוד לא סיים את הדיון ולא "קם מכסאו". לאחר שהוא סיים את הדיון ו"התרחק" מההחלטה, רק ערכאת ערעור יכולה לתקן את הטעות המהותית.
אם בית המשפט מתקן את הטעות באותו היום שבו ניתנה ההחלטה, נחשב כאילו הוא עדיין לא "קם מכסאו", ולכן התיקון יהיה תקף גם אם מדובר בטעות מהותית.
אך יש חריג – אם ההחלטה כבר נמסרה לצדדים, היא נחשבת כ"יצאה לאוויר העולם", ובית המשפט לא יכול לתקן את הטעות המהותית.
במקרה כזה, יש להגיש ערעור כדי לתקן את הטעות, גם אם מדובר באותו היום שבו ניתנה ההחלטה המקורית.

רע"א 320/24 חברת כ. כוכב הנגב חברה לבניין ופיתוח נ' חברת כוכב שרת (2024)

נושא: צו בתי המשפט (סוגי החלטות שלא תינתן בהן רשות ערעור)

צו נאמן חל רק על הפיצול דיון ולא על איחוד, החלטה לאחד דיונים בתובענות שונות אינה נחשבת כחלק מהשלבים הרגילים של הדיון בתיק (כפי שמוגדר בצו בתי המשפט).
לכן, ניתן להגיש בקשת רשות ערעור על החלטה כזו.
הערה א: למרות שניתן להגיש בקשת רשות ערעור, בית המשפט של הערעור יתערב בהחלטה רק במקרים נדירים, כאשר ההחלטה מנוגדת לחוק.
הערה ב: בית המשפט יכול להחליט על איחוד הדיונים גם אם הצדדים מתנגדים לכך.

צו בתי המשפט (סוגי החלטות שלא תינתן בהן רשות ערעור)

לפי צו בתי המשפט, החלטה להטיל הוצאות משפט לטובת אוצר המדינה נחשבת לאחת ההחלטות שלא ניתן לערער עליהן (כפי שנקבע בסעיף 81(8) לצו בתי המשפט). לכן, לא ניתן להגיש בקשת רשות ערעור על החלטה כזו.
עם זאת, אם ההחלטה בעניין הוצאות משפט ניתנה לאחר פסק הדין והיא לא חלק מפסק הדין עצמו, ניתן להגיש עליה בקשת רשות ערעור.

רע"א 8784/23 אבו יחיאל חברה לבניין נ' לי-דה השקעות (2024)

נושא: צו חוסם בלע דין טרדן

בהתאם לסמכותו הכללית להעניק סעד (לפי סעיף 75 לחוק בתי המשפט), בית המשפט יכול להוציא צו חוסם שמונע מאדם טרדן להגיש שוב תביעות או הליכים על נושא שכבר הסתיים. תחילה, על בית המשפט להשתכנע שאותו אדם אכן נחשב לבעל דין טרדן. אם כן, בית המשפט יבחן אם הצו החוסם מוצדק במונחים של מידתיות. הבחינה תיעשה לפי מבחני המידתיות החוקתיים: האם יש קשר הגיוני בין ההגבלות למטרה, האם יש אמצעי פחות פוגעני, והאם ההגבלה מידתית ביחס לפגיעה בזכויות.

צו חוסם הוא החלטה של בית המשפט שמונעת מאדם להגיש שוב תביעות או הליכים משפטיים על נושא שכבר הוכרע. צו כזה ניתן בדרך כלל נגד "בעל דין טרדן" – אדם שמגיש שוב ושוב תביעות או הליכים על אותו עניין, בניגוד להחלטות קודמות או ללא הצדקה. מטרת הצו היא למנוע ניצול לרעה של מערכת המשפט, ולהגביל את האפשרות להטריד את הצדדים המעורבים או להעמיס על בית המשפט ללא צורך.

דחיית ערעור ללא הסברים לא שוללת את האפשרות לבקש רשות לערער פעם נוספת ("גלגול שלישי")

תקנה 148 לתקנות סדר דין אזרחי.

סיכום: בית המשפט לערעור יכול במקרים מסוימים לדחות ערעור ללא הסברים. עם זאת, זה לא חוסם את האפשרות לבקש רשות לערער שוב על ההחלטה של בית המשפט לערעור. כשהערעור נדחה ללא נימוקים, בעצם מאשרים את ההחלטה של בית המשפט הקודם. לכן, אם יש סיכוי לעיוות דין או אם יש שאלה משפטיות חשובות עם השלכות ציבוריות, ניתן לבקש רשות לערער פעם נוספת, בהתאם לקריטריונים הרלוונטיים.

תזכורת: דחיית ערעור ללא נימוקים תתבצע רק אם ההחלטה הקודמת הייתה מבוססת על ממצאים עובדתיים מדויקים, על מסקנות משפטיות נכונות, וללא טעויות בחוק. דמיין מצב שבו אדם מגיש ערעור על פסק דין של בית משפט שלום, בטענה שהממצאים העובדתיים והמשפטיים לא היו נכונים. בית המשפט המחוזי, שמטפל בערעור, מחליט לדחות את הערעור בלי לתת נימוקים מפורטים, כי הוא סבור שההחלטה של בית משפט השלום הייתה מוצדקת ולא הייתה בה שום טעות.

אם אותו אדם חושב שדחיית הערעור במחוזי גרמה לו עוול או שהנושא המשפטי שהוא מעלה חשוב לציבור הרחב, הוא יכול לבקש רשות לערער לבית המשפט העליון ("גלגול שלישי"). הוא יוכל לטעון שבית משפט השלום טעה ושיש כאן שאלה עקרוניות שחשוב לדון בה שוב. לדוגמה, אם הנושא המשפטי שהאדם מעלה נוגע לזכויות אזרח או לפרשנות חוק שמשפיעה על הרבה אנשים, עשוי להיות מקרה שבו בית המשפט העליון ייתן רשות לערער, גם אם הערעור במחוזי נדחה ללא נימוקים.

נושא: צירוף משיב לערעור

בית המשפט יכול לצרף לערעור משיב שלא היה צד להליך המקורי, למרות שאין תקנה מפורשת המאפשרת זאת. כדי לבצע צירוף כזה, צריכים להתקיים שלושה תנאים: (1) המשיב עלול להיפגע ישירות אם לא יצורף; (2) פסק הדין בערעור צריך להיות מחייב עבורו (כמעשה בית דין); (3) יש הצדקה לצירופו משיקולי יעילות וסדר, כולל הצגת הבקשה בזמן. הנטל להוכחת כל התנאים מוטל על מבקש הצירוף.

דוגמה: נניח שראובן ושמעון נמצאים במחלוקת משפטית, וראובן הגיש ערעור על פסק הדין. בדרך כלל, הערעור מתנהל בין הצדדים שהיו בהליך המקורי (ראובן ושמעון). אבל במקרה הזה, יש אדם נוסף בשם לוי, שלא היה חלק מההליך הקודם, אבל פסק הדין בערעור עלול להשפיע עליו. לוי, למשל, שותף בעסק של שמעון, ולכן אם פסק הדין ישתנה, זה יכול להשפיע גם על לוי. במקרה כזה, ראובן יכול לבקש לצרף את לוי כמשיב בערעור, בתנאי שהוא יוכיח שלוי ייפגע ישירות מהערעור, שפסק הדין יחייב את לוי בעתיד (כמעשה בית דין), ושיש סיבה טובה לצרף אותו כדי לנהל את ההליך בצורה מסודרת ויעילה.

נושא: התערבות ערכאת הערעור

א. ערכאת הערעור בדרך כלל לא תתערב בהחלטות טכניות הנוגעות לאופן ניהול התיק, אלא אם יש נסיבות יוצאות דופן שבהן ההחלטה נוגדת את החוק או גורמת לעיוות דין משמעותי.   ב. כאשר יש הקלטה, תמלול או פרוטוקול של פגישה בין מומחה בית המשפט לבין הצדדים, ראוי שהמידע הזה יועבר גם לצדדים ולא יישאר רק אצל המומחה, כדי לשמור על שקיפות והוגנות בהליך.